

Nr 22

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående normerna för skatteavdrag för avskrivning å
byggnader inom jordbruket.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:471 av herrar *Jonasson* och *Ernst Olsson* samt II:542 av herrar *Gustavsson* i Alvesta och *Eriksson* i Bäckmora har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om särskild utredning för åstadkommande av förändringar av de normer, vilka för närvarande tillämpas i fråga om avdrag för avskrivning av byggnadsvärde i jordbrukarnas självdeklarationer, och att sådana åtgärder som i motionerna förordats företages, så att ändring kan åstadkommas före och oberoende av slutförandet av pågående skatteutredningar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II:542.

Enligt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen må från bruttointäkt av jordbruksfastighet avdrag göras för värdeminskning av till jordbruket eller dess binärningar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, däri inbegripna för driften nödiga bostadsbyggnader.

Närmare bestämmelser om värdeminskningsavdragets beräkning m. m. är meddelade i punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen ävensom i punkterna 2 b) och d), 3 och 4 i övergångsbestämmelserna till lagen den 7 december 1951 (nr 790) om ändring i kommunalskattelagen.

Nämnda bestämmelser om värdeminskningsavdrag äger tillämpning vid inkomstredovisning av jordbruksfastighet såväl enligt kontantprincipen som enligt bokföringsmässiga grunder, med undantag allenast för den i punkt 2 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § meddelade bestämmelsen angående rätt till s. k. utrangeringsavdrag, vilken avser endast bokföringsmässig redovisning.

Värdeminskningsavdraget bör enligt bestämmelserna beräknas till viss procent av byggnadens värde. För fastställande av detta värde (avskrivningsunderlaget) finnes bestämmelser i förenämnda punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen. Ytterligare anvisningar för tillämpning av

bestämmelserna har lämnats av riksskattenämnden i dess meddelanden nr 4 år 1954 och nr 5 år 1955. Ifrågavarande bestämmelser och anvisningar innebär i korthet följande.

I första hand upptages värdet till *anskaffningskostnaden* om denna kan visas. Härvid beräknas värdeminskningssavdrag en igt värdeminskningssplan. Vid övergången till beräkning av avdrag å anskaffningskostnaden skall dock värdet upptagas till anskaffningskostnaden minskad med beloppet av tidigare åtnjutna värdeminskningssavdrag (samt i förekommande fall med oavskrivet värde å utrangerad elier avyttrad byggnad). Såsom ingångsvärde i planen bör på grund härav upptagas det sålunda bestämda restvärdet för byggnaderna, varefter värdeminskningssavdraget bestämmes till viss procent av detta ingångsvärde.

Om anskaffningskostnaden ej kan visas, upptages värdet enligt en *schablonmetod*, innebärande att värdet av byggnaderna upptages till två tredjedelar av det under beskattningsåret gällande taxerade jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Någon plan för beräkning av värdeminskningssavdraget erfordras icke i detta fall.

Värdet kan vidare bestämmas enligt en *kombinerad metod*, därvid man utgår från ett värde beräknat enligt sistnämnda schablonmetod. Till detta värde lägges kostnad för sådan ny-, till- eller ombyggnad, som utförts efter den tidpunkt, till vilken det enligt schablonen bestämda ingångsvärdet hänförs. Å ingångsvärdet beräknas värdeminskningssavdrag för framtiden enligt plan. Kostnad för senare ny-, till- eller ombyggnad tillägges avskrivningsunderlaget. Senare ändringar av taxeringsvärdet påverkar däremot icke avskrivningsunderlaget, då den kombinerade metoden användes.

Riksskattenämnden har uttalat att om jordbrukaren kan visa anskaffningskostnaden för viss eller vissa byggnader, som uppförts före den tidpunkt, till vilken det under beskattningsåret gällande taxeringsvärdet hänförs, och dessa kostnader enbart för sig överstiger det ovan schablonmässigt beräknade värdet, bör jordbrukaren äga rätt att beräkna värdeminskningssavdraget enbart å nämnda kostnader, ehuru de icke omfattar hela byggnadsbeståndet. Därvid bör dock kostnaderna minskas med medgivna värdeminskningssavdrag å hela byggnadsbeståndet från och med det första år på vilket kostnaderna belöper. Avdraget beräknas i detta fall enligt plan.

I allmänhet medges avdrag för värdeminskning i jordbrukets driftbyggnader med $1\frac{1}{2}$ procent av byggnadens värde.

Frågan om ändrade bestämmelser i fråga om avdrag för värdeminskning å byggnader i förvärvskällan jordbruksfastighet har vid flera tillfällen tidi-

gare varit föremål för behandling i riksdagen. Därvid har från riksdagens sida uttalats önskemål om att frågan blir föremål för utredning.

Den begärda utredningen skall verkställas av den särskilda sektion inom skattelagssakkunniga, som den 14 mars 1958 tillkallats med uppdrag att utreda vissa spörsmål rörande inkomstberäkningen i förvävskällan jordbruksfastighet.

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

Avdraget för avskrivning av byggnader får enligt motionärernas mening anses vara ytterst godtyckligt. Avdraget gäller nämligen både bostäder och ekonomibyggnader, men dess storlek anknytes till fastighetens taxerade jordbruksvärde. Ett schablonmässigt förfarande kan givetvis försvaras med hänsyn till att detta är enkelt. Avdragets storlek överensstämmer inte med nuvarande faktiska förhållanden i fråga om jordbruksbyggnadernas varaktighet. Om man utgår ifrån att en fastighets taxerade jordbruksvärde ungefär motsvarar återanskaffningsvärdet för samtliga byggnader på gården, skulle det avdrag som nu beviljas för avskrivning på byggnader motsvara en hållbarhet hos byggnaderna av i genomsnitt omkring 100 år. I verkligheten kommer emellertid det beviljade avdraget att motsvara en betydligt längre varaktighet än 100 år. Detta beror på att byggnaderna på en jordbruksfastighet i regel har ett betydligt högre återanskaffningsvärde än fastighetens taxerade jordbruksvärde. Inom jordbruket pågår en stark förskjutning mot enklare byggnadsanläggningar med kort varaktighet. Som exempel erinras om den allt oftare förekommande s. k. lösdriften inom mjölk- och köttproduktion, enklare stallar för svin- och fårproduktion, provisoriska förvaringsutrymmen för redskap etc. Här åsyftade enklare byggnader uppföres ofta för en beräknad varaktighet av 10—15 år och i många fall ännu kortare tid.

Den ålderdomliga och godtyckliga schablonen för de avdrag som beviljas jordbrukarna vid taxering stämmer dåligt överens med de nya investeringsformerna. Medan avdragsprocenten motsvarar en varaktighet av 100—150 år, investerar jordbrukarna numera i realiteten ofta i byggnader, där avskrivningen borde utgöra tio procent eller ännu mera. Det är uppenbart, att härigenom i många fall uppstår påtagliga orättvisor. Normerna för skatteavdragen överensstämmer ej med den nuvarande tekniken. Detta måste även verka återhållande på den anpassning inom jordbruket till ny teknik och nya målsättningar för jordbrukarnas investeringar, som livligt rekommenderas från olika håll.

Utskottet

I de förevarande motionerna har framställts yrkande, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning av frågan om avdrag för värdeminskning å byggnader i jordbruk i syfte bl. a. att få till stånd en snabbare avskrivning.

Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framgår medges vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag för värdeminskning av driftbyggnader. Värdeminskningen skall i första hand beräknas på anskaffningskostnaden. I den mån anskaffningskostnaden inte kan visas, må avskrivningsunderlaget i stället beräknas enligt vissa hjälpmetoder. Den viktigaste av dessa metoder anknyter till taxeringsvärdet sålunda, att avskrivningsunderlaget beräknas till två tredjedelar av det taxerade jordbruksvärdet minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån detta överstiger 25 000 kronor. Det sålunda erhållna schablonvärdet kan under vissa förutsättningar ökas med senare nedlagda anskaffningskostnader. På det härefter framkomna värdet å byggnaderna medges avdrag för värdeminskning med i allmänhet 1,5 procent.

Frågan om ändrade regler rörande avdrag för värdeminskning å byggnader i jordbruk har länge varit aktuell och önskemål om en översyn av bestämmelserna har framförts i skilda sammanhang. Den särskilda sektion inom skattelagssakkunniga, som har till uppgift att utreda vissa med jordbrukets inkomstbeskattning sammanhängande spörsmål har nu — efter att ha slutfört andra utredningsuppdrag — upptagit till prövning frågan om beräkning av värdeminskningens avdrag för driftbyggnad å jordbruksfastighet. I samband därmed torde de sakkunniga också komma att behandla sådana frågor, som berörts i motionerna. Yrkandet i de förevarande motionerna får således anses redan vara tillgodosett.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 471 av herrar Jonasson och Ernst Olsson samt II: 542 av herrar Gustavsson i Alvesta och Eriksson i Bäckmora angående normerna för skatteavdrag för avskrivning å byggnader inom jordbruket icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson, Söderquist, Yngve Nilsson och Wärnberg; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Kollberg, Nilsson i Svalöv, Engkvist, Magnusson i Borås, Stenberg, Kristenson i Göteborg och Fälldin.